

PREDSTAVLJENA KNJIGA »RIBARSTVO«

U srijedu, 11. listopada 1995. u 12 sati u Vijećnici Agronomskog fakulteta u Zagrebu nakladnik »Nakladni zavod Globus« Zagreb i Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu organizirali su promociju knjige RIBARSTVO.

O knjizi su govorili:

prof. dr. Frane Tomić, dekan Agronomskog fakulteta

dr. Dobrila Habeković, urednica

dr. Ljubica Debeljak, recenzent

prof. dr. Krešimir Pažur, recenzent

Tomislav Pušek, direktor Nakladnog zavoda Globus

prof. dr. Tomislav Treer, autor.

*U cijelosti se iznosi osvrt na knjigu urednice knjige
dr. Dobrile Habeković.*

Pred nama je novo djelo naše ribarstvene literature knjige RIBARSTVO, koju su napisali Tomislav Treer, Roman Safner, Ivica Aničić i Mario Lovrinov.

Nakladnik je »Nakladni zavod Globus« iz Zagreba.

Posebno nas raduje činjenica da je djelo objavljeno u jubilarnoj godini, kada se obilježava tisućita obljetnica prvoga pisanog spomena o ribarstvu u Hrvata.

Prvi je put u novijoj ribarstvenoj literaturi u jednoj knjizi zajedno obrađeno slatkovodno i morsko ribarstvo i u tome je velika vrijednost ove knjige.

Stoga mi dopustite da iznesem kratak prikaz najvažnijih ribarstvenih knjiga.

Naše kapitalno ihtiološko djelo »Ribe« dr. Miše Kišpatića objavljeno godine 1893. (prije 102 godine) u Zagrebu u izdanju »Matice hrvatske« obrađivalo je morske i slatkovodne ribe i ribarstvo. Sama je knjiga s tehničke strane bila vrlo dobro opremljena, a njezin sadržaj ostavio je velik utjecaj na razvoj ribarstva i ribogojstva u Hrvatskoj.

Ubrzo nakon toga zbog svoje se specifičnosti slatkovodno i morsko ribarstvo dijele pa mnogi ribarstveni stručnjaci u svojim djelima pišu o morskim ribama i ribolovu, odnosno o ribama i ribarstvu iz slatkih voda.

Tako je već godine 1901. Škender Horvat napisao »Ribe i ribogojstvo« u nakladi »Društva sv. Jeronima« iz Zagreba u kojoj obrađuje samo ribe kopnenih voda.

Zbog sveobuhvatnosti i raznolikosti materije koju obuhvaćaju privredna grana ribarstvo i njezin sastojak slatkovodno ribarstvo, knjige iz ovog područja i prije su bile rezultat zajedničkog rada mnogih autora.

Tako je u godini 1967. skupina od čak 18 autora napisala »Priručnik za slatkovodno ribarstvo« u nakladi »Agronomskog glasnika« iz Zagreba. Brojnost autora odraz je stanja u bivšoj državi kada se i pri pisanju knjiga morao poštivati republički ključ.

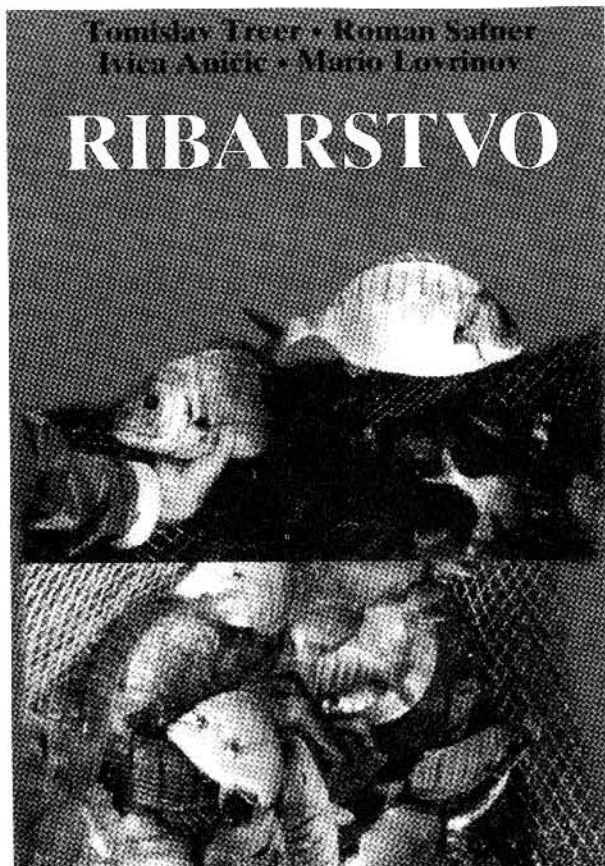
Poslije godine 1982. ponovno je velika skupina od 15 autora napisala suvremeniju knjigu »Slatkovodno ribarstvo« koja je obuhvatila sve najvažnije probleme ribarstvene i ihtiološke znanosti. Nakladnici su te knjige bili »Ribozajednica« i »Jumena« iz Zagreba. Knjiga je objavljena u povodu »100 godina ribogojstva na tlu Jugoslavije«, no, na žalost, nije bila promovirana na samoj proslavi jubileja, već pola godine kasnije. Ali tada je promovirana »Monografija 100 godina ribogojstva na tlu Jugoslavije« u nakladi »Ribozajednice« Zagreb.

Naglasila bih da je upravo te, 1982. godine dekan Agronomskog fakulteta isto bio gosp. prof. dr. Frane Tomić, koji je osobno bio nazočan proslavi jubileja u Daruvaru (koincidencija, odnosno daljnja obveza promocije svih ribarstvenih djela).

U morskom ribarstvu najznačajnije je djelo knjiga dr. Tonke Šoljan »Ribe Jadrana« koje je izdao »Nakladni zavod Hrvatske« u Zagrebu još godine 1948. Ovo kapitalno djelo ključ je za određivanje vrsta riba, te se prevedeno nalazi čak i u posjedu japanskog cara prirodoslovca. Koliko je to vrijedna i značajna knjiga još i danas, dokazuju upravo njezin novoizašli pretisak i njezina tri izdanja.

U godini 1967. izašla je knjiga Fabijana Grubišića »Ribe, rakovi i školjke Jadrana« u nakladi »Jugoribe« Zagreb. O njezinoj vrijednosti najbolje govori njeno drugo izdanje god. 1979. u nakladi »Naprijeda« iz Zagreba, te »Liburnije« iz Rijeke.

Svakako da se među seriozne knjige iz ovog područja može ubrojiti i knjiga Pere Cetinića i I. Svinjarskog, objavljena godine 1986. pod naslovom »Alati i tehnika ribolova«.

Josip Basiolli autor je knjige »Ribarstvo na Jadranu« koju su objavili »Nakladni zavod« i »Znanje« u Zagrebu godine 1984. U toj je knjizi, uz ostalo, vrlo iscrpno opisana povijest ribolova.

Budući da je prošlo već 13 godine od izdanja posljednje seriozne knjige iz slatkovodnog ribarstva, a područje morskog ribarstva više je bilo zastupljeno u popularnoj literaturi, današnja knjiga RIBARSTVO upravo popunjava nastalu prazninu i izlazi u pravo vrijeme.

Knjiga RIBARSTVO cjelina je rađena u punoj kooperaciji svih četiriju autora. Autori su međusobno raspodijelili obradu pojedinih područja, tako da su neka poglavlja napisana samostalno, a neka su pisana zajednički.

Knjiga je podijeljena na 11 glavnih poglavlja uz dodatak predgovora, stručnih naziva nekih važnijih vrsta riba, literature, te životopisa autora. Glavna su poglavlja podijeljena na potpoglavlja, a ova još pojedinačnije u ovisnosti o obujmu i tematici svakoga pojedinog područja.

Poglavlja *Uvod*, *Limnologiju* i *Oceanologiju* napisao je Tomislav Treer. U uvodnom dijelu iznesen je pregled ribarstva od ribolova u kamenom dobu do današnje akvakulture u svijetu i u Hrvatskoj. *Limnologija* opisuje geologiju, fiziku, kemiju i biologiju slatkih voda, a u *Oceanologiji* autor je obradio fiziku i kemiju mora, pelagijal i bental. Ta su poglavlja važna i ona su osnova ribarstva. Pisana su jasno i razumljivo.

Veliko poglavlje o ihtiologiji pisano je zajednički. Potpoglavlja: *Morfologija riba*, *Genetika riba*, *Sistematika i ekologija riba* napisao je Tomislav Treer, a potpoglavlje *Anatomija, fiziologija i razvoj riba* napisao je Mario Lovrinov. Ovo je poglavlje najopsežnije. Ono veoma stručno upoznaje čitatelje s građom riba, vrstama riba i načinom njihova života. Valja naglasiti da se genetika riba prvi put našla u našim ribarstvenim knjigama opširno kao posebno poglavlje. Opisana je temeljito sa značenjem koje joj i pripada u suvremenoj akvakulturi. Zbog opsežnosti slatkovodnih i morskih vrsta riba, autor je u *Sistematici riba* u podjeli išao do reda, a ne do roda.

Poglavlje *Patologija riba* napisao je Ivica Aničić. U njemu su koncizno iznesene najčešće riblje bolesti, njihova profilaksa i liječenje.

Privredni ribolov poglavlje je koje su zajednički napisali Ivica Aničić i Mario Lovrinov. U njemu su opisane procjene populacijskog stoka, ulov i ribolovni alati, pretežito u morskom ribolovu.

Autor je poglavlja *Športski ribolov* Roman Safner. Pisano je koncizno i bogato ilustrirano brojnim slikama o ribolovnom priboru.

Akvakultura je veoma značajno poglavlje o gojidbi riba, pa mu po opsežnosti i pripada adekvatno najveći broj stranica, oko trećine. Pisano je zajednički. Sadrži ova potpoglavlja: *Hranidba riba* (autor Ivica Aničić), *Ciprinikultura* (autor Roman Safner), *Salmonikultura* (autor Ivica Aničić), *Marikultura* (autori Tomislav Treer i Mario Lovrinov), te potpoglavlje *Drugi oblici akvakulture* (autor Tomislav Treer).

Potpoglavlje *Hranidba riba* prvi je put u našoj ribarstvenoj literaturi opisano temeljito, razrađujući problematiku od sastava hraniva do finalnih produkata u procesu proizvodnje dodatnih krmiva. U *Ciprinikulturi* je opsežno obrađeno potpoglavlje uzgoja naše gospodarski najvažnije vrste — šarana, kao i drugih toplovdnih vrsta riba, popraćeno brojnim podacima i slikama.

Salmonikultura je obrađena sažetije. Detaljnije je obrađena gojidba kalifornijske pastrve, gospodarski najznačajnije vrste. Potpoglavlje *Marikultura* pisano je dosta opširno i razumljivo. To je područje koje se također prvi put nalazi na stranicama domaćih stručnih ribarstvenih knjiga. Marikultura je tematika novijeg doba, pa je stoga njezin sadržaj u ovoj knjizi veoma značajan i bit će koristan prilog znanju za mnoge ribarstvene stručnjake.

Poglavlje *Akvaristika* napisali su Roman Safner i Mario Lovrinov. Pisano je razumljivo i popularno za ljubitelje akvarija, s posebnim osvrtom na slatkovodni i morski akvarij.

Poglavlje *Kvaliteta, prerada i uporaba ribljeg mesa*, te poglavlje *Ekonomika, tržište i promet ribom* napisao je Roman Safner. Obrađeni su na kraju knjige kao zadnja poglavlja, što im po tematici i pripada.

Na kraju knjige napisani su stručni nazivi nekih važnijih vrsta riba, i to hrvatski i latinski naziv za one ribe koje nisu napisane u prethodnom sadržaju u pojedinim poglavljima. Ovo je svakako veoma koristan prilog.

U poglavlju *Literatura* navedena je samo važnija rabljena literatura, što bi inače zbog raznolikosti poglavlja i opsežnosti zauzimalo prevelik broj stranica.

Knjiga ima na 464 stranice, 68 tablica, 31 grafikon, te je ilustrirana s 257 crno-bijelih slika i 54 slike u boji. Tvrdo je ukoričena sa slikom u boji na koricama, te prema nakladniku »Nakladni zavod Globus« Zagreb pripada biblioteci Hrvatsko obiteljsko gospodarstvo, edicija Priručnici.

Knjigu su recenzirali naši eminentni ribarstveni stručnjaci i znanstvenici prof. dr. Boris Ržaničanin, dr. Ljubica Debeljak, prof. dr. Krešimir Pažur i dr. Dobrila Habeković. Na žalost neki od njih danas više nisu među nama. Citati iz Recenzija napisani su među posljednjim stranicama ove knjige.

No zadnje stranice RIBARSTVA pripadaju nezaobilaznim reklamama, koje su koristan prilog u realizaciji naklade ove knjige, o čemu će više reći sam nakladnik.

I na kraju, zaključit ću da je ova knjiga vrijedan prilog već postojećoj literaturi iz ovog područja. Prvi put nakon 102 godine u jednoj je knjizi zajedno obrađeno slatkovodno i morsko ribarstvo i u tome je velika vrijednost. To je, sigurno, najkompletnija knjiga naše ribarstvene i ihtiološke literature do sada. Autori su u udžbenik unijeli mnoštvo stručnih spoznaja stečenih višegodišnjim radom u ribarstvu, kako u Hrvatskoj, tako i u mnogim stranim državama od Kine do Amerike. Pisana je našim hrvatskim jezikom, razumljivo i stručno i seriozno, a pojedina poglavlja u ovisnosti o sadržaju i popularno. To je prije svega kvalitetan visokoškolski udžbenik namijenjen studentima iz nastave ribarstva, eventualnim budućim ribarstvenim stručnjacima. Korisno će poslužiti i postojećim ribarstvenim stručnjacima u institutima, zavodima, zatim praktičarima na ribnjačarstvima, ribogojilištima, uzgajivačima riba na moru, kao i drugim zainteresiranim poduzećima i osobama koje se žele baviti gojidbom riba (npr. u kavezima).

Posljednja knjiga, ali samo iz područja slatkovodnog ribarstva izašla je prije 13 godina; prema tome, ova knjiga izlazi u pogodno vrijeme i popunjava prazninu. Velika je vrijednost i obilje priloženih slika, grafikona i tablica koje olakšavaju razumijevanje iznesene materije. Može se reći da je solidno tehnički i znanstveno urađena i opremljena. Imat će i široki krug čitateljstva, jer, osim

studenata, mogu je rabiti ihtiolozi, tehnolozi, ekolozi, nutricionisti, športski ribolovci, akvaristi i ljubitelji prirode.

Stoga je predajmo na uporabu i ocjenjivanje čitateljstvu i zaželimo joj da bar malo pridonese boljitku našeg ribarstva, osobito slatkovodnog, koje je danas na niskoj razini i koje se kao grana susreće s brojnim poteškoćama.

Dr. Dobrila Habeković

Znanstveni skup u Zagrebu, Splitu i na Dugom otoku

TISUĆLJEĆE RIBARSTVA U HRVATA

ZAGREB — U sklopu obilježavanja tisuću godina prvog spomena ribarstva u Hrvata, jučer je u palači Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti svečano otvoren znanstveni skup »Tisuću godina ribarstva u Hrvata« koji će s radom nastaviti u Zadru, na Dugom otoku i u Splitu.

U jučerašnjem uvodnom djelu skupa Lujo Margetić govorio je o temeljnim karakteristikama društva u vrijeme izdavanja najstarije hrvatske isprave o ribarstvu — darovnice kojom su godine 995. zadarski plemići ustupili Samostanu sv. Krševana svoje pravo na ribarenje na Molatu i Dugom otoku. Šime Županović iznio je pregled povijesti ribarstva na hrvatskom Jadranu u posljednjem tisućljeću, a Stjepan Jukić govorio je o razvoju i značaju ribarstveno-biološke znanosti na našem dijelu Jadrana. O povijesno-kulturološkom značaju ribarstva idućih će dana raspravljati stručnjaci u Zadru i Salima, a o hrvatskom morskom ribarstvu na pragu XXI. stoljeća u Splitu.

Znanstveni skup organizira Odbor za obilježavanje 1000 godina prvog spomena ribarstva u Hrvata, pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana i pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Uvaženim su se akademikima, ministru znanosti prof. dr. Branku Jerenu, znanstvenicima i stručnjacima, kao i ljubiteljima Jadrana, ribarstva i riba na jučerašnjem skupu obratili Božidar Finka, predsjednik organizacijskog odbora, izaslanik predsjednika Tuđmana inž. Ivica Gaži, ministar poljoprivrede i šumarstva u čijem je ministarstvu i sektor ribarstva, i akademik Ivan Supek, predsjednik HAZU-u.

Večernji list, 10. listopada 1995.